

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ГЛАСИЛО ГРАДСКОГ ПОГЛАВАРСТВА ГРАДА БЕОГРАДА

ПРИМЕРАК 1 ДИНАР

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА: КНЕГИЊЕ ОЛГЕ 21

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА

Како је дошло

до капитулације српске војске

О догађајима, о којима је наша јавност тако мало упозната, са значајног места добили смо да објавимо ово саопштење:

„Државни удар српских официра, који се завршио хапшењем југословенских државника који су склопили пакт пријатељства с Немачким Рајхом, претстављао је тешку увреду Вође Немачког Рајха као и целокупног немачког народа. Досада није било примера у политичкој историји света да се на један уговор, који једној држави гарантује њене границе и њен интегритет, одговара револуцијом, увредом посланика једне велике силе, која је све то гарантовала. Одговор на то био је прекид дипломатских односа између Немачког Рајха и Југославије.

Што је влада генерала Симића означила Београд за отворену варош било је по међународном праву без вредности као и фалсификат, јер је у Београду остао мозак војске: Министарство војске и морнарице, Главни генералштаб и остала командна места. Исто тако у Београду је употребљена железничка мрежа за рокирање трупа. Поред тога противавионска артиљерија отворила је ватру на немачке извиђаче, који су прелетели град, да би утврдили да ли се он брани или да ли бар увеколико одговара појму једног отвореног града (што и по Хашкој конвенцији није дозвољено објашњено). Немачки извиђачки авиони дочекани су ватром тако да је судбина морала узети свој ток.

Што се тиче војних операција, оне су досада скоро целом свету познате. Из Бугарске прешла је једна армија југословенску и грчку границу, саломивши сваки отпор граничних утврђених зона. Мора се признати да се грчка војска храбро борила. Напади немачких ваздухопловних одреда у сарадњи са оклопним дивизијама генералоберста фон Клајста разбили су за најкраће време отпор југословенских трупа, чија је техничка спрема за појмове модерног рата била сасвим недовољна, и све њене везе између јединица убрзо су биле прекинуте, а вођство је било исувише споро као и тактички и стратегијски испод нивоа. Када је са севера из Остмарка и са мађарске равнице прешла једна друга армија у напад, била је судбина југословенске војске дефинитивно запечаћена. Делови српске војске били су свуда разбијени. Немци, Мађари, Хрвати, па и Словенци, Црногорци, Босанци, Албанци као и Румуни и Бугари одбили су да врше своју војничку дужност. Само неколико недеља после државног удара извршеног од безумних младих официра и суетних генерала била је Југославија упропаћена. Енглески новац, американски обећања и дошптавања стране пропаганде да ће српски официри због Немачке остати без хлеба учинили су своје судбоносно дело.

У току од неколико дана предавала се дивизија за дивизијом. Хрватска је прогласила своју незави-

сност, др. Мачек као саломљен човек, преварен и издан, повукао се на своје имање. Мађарска је посела троугао Осиејек—Нови Сад—Суботица, Бугарска заузела македонске области, које изјављују сад жарку жељу за уједињење с Бугарском. Италијанска армија имала је такође удела у успешним борбама — последњи делови југословенске војске предају се. Такозвана југословенска влада бежи у иностранство. Ној је лични изасланик Рузвелта пуковник Дановен приликом своје посете у Београду обећао да ће у Америци бити издржавана.

На грчком фронту после огорчених борби заузет је Солун, чему је следовала капитулација грчке армије у Тракији. После даљих тешких борби пробијена је такозвана Олимписка линија грчких утврђења и отсечена одступница грчких трупа, које су се досада бориле на албанском фронту. Енглези се боре само са заштитницима у своје повлачењу, њихова позадина изложена је сталном бомбардовању немачког ваздухопловства. Само строгим полицијским мерама одржава се ред у Грчкој, где становништво приређује противнемачке демонстрације на очиглед енглеских трупа, које се налазе у бекству кроз Грчку. Досадашњи грчки претседник владе Коризис, који је по једној верзији хтео да обустави непријатељства, убијен је од стране Енглеза. Нов кабинет под претседништвом гувернера Коцијаса држи перманентне седнице под претседништвом грчког краља Ђорђа.

Немачке оклопне трупе у Либији освојиле су све изгубљене делове Киренајке и налазе се опет иза Солума на египатској територији, одбијајући све противнападе енглеских трупа, које се налазе у расулу.

Енглески Парламент у вези последњих догађаја и серије неуспеха очигледно је узнемирен.

Војни заповедник Србије преузео је власт

На дан 22 априла 1941 године генерал г. Ферстер као војни заповедник Србије преузео је извршну власт. За шефа војне управе наименован је шеф ратне управе државни саветник г. др. Турнер, а као генерални опуномоћеник за привреду генерални конзул г. Нојхаузен. Њима подређене власти су у Београду, Нишу и Скопљу фелдкомандатуре, а у извесним другим местима ортокомандатуре. Оне имају да чувају војне интересе немачких власти и да руководе српским надлештима по градовима и срезовима. Службене просторије војног заповедника налазиће се у просторијама Народне скупштине. Док се зграда не оправи, ове ће просторије бити у Берзирада (у близини железничке станице).

РАТ НА БАЛКАНУ КАПИТУЛАЦИЈА ЕПИРСКЕ И МАКЕДОНСКЕ ГРЧКЕ ВОЈСКЕ

Берлин, 23 априла
Специјалан извештај из Главног штаба Вође Рајха:

Немачка врховна команда саопштава:

Од италијанских и немачких трупа опкољена грчко-епирска и македонска армија положила је данас безусловно оружје.

Извештај

Немачке врховне команде

Берлин, 23 априла

Немачка врховна команда саопштава:

Покрети немачке војске у Грчкој одигравају се према предвиђеном плану. Од Ламије даље на југ истурене снаге водиле су борбу са енглеским заштитницима у историском Термопилском Теснацу.

У грчким водама уништили су немачки борбени авиони јуче седам непријатељских трговачких бродова са укупном тонажом од 37.000 бруто регистарских тона и оштетили дванаест великих бродова бомбама. У заливу Суда погодила је једна бомба најтежег калибра један велики ратни брод. Нападнути грчки бродови у већини су транспортни бродови који носе на себи делове британских трупа, који су у бекству из Грчке.

Борбени и ловачки апарати разорили су јуче и прекјуче приликом напада на непријатељске аеродроме на грчкој територији 24 авиона на земљи и онеспособили више противавионских гнезда.

Немачки борбени авиони и Штуке направили су последње ноћи тешка разарања у ратној луци и тенковима горива пристаништа Лавалет на Малти. Један британски разарач је тешко повређен. У пристаништу су настали огромни пожари. Приликом ваздушних борби изнад острва изгубио је непријатељ један ловачки авион типа Херикен.

На морској обали око Енглеске потопили су немачки борбени авиони обрушавањем на један конвој јужно од Алдебурга један трговачки брод од 3.000 бруто регистарских тона и оштетили једну другу лађу тешким поготком бомбе. У последњој ноћи уништили су борбени авиони три трговачка брода са укупно 11.000 бруто рег. тона и оштетили три друга брода.

Јаки одреди борбених авиона обасули су у ноћи 23 априла опет важно пристаниште Плимаут разорним и запалњивим бомбама. Центар напада били су бродоградилница, установе за снабдевање и магацини животних намирница морнарице. Настали су огромни пожари. Други борбени авиони/напали су са добрим успехом ратно пристаниште Портсмут као и пристаништа на југоисточној и југозападној обали британског острва, као и источну обалу Шкотске.

Приликом налета непријатеља у окупирани област противавионска артиљерија оборила је један енглески авион.

Најзад је одржан Радхалски састанак помоћника Г. Рузвелта ије одговорно на питање које му је у том вези постављено.

губио је непријатељ укупно 95 авиона. Од ових 38 авиона у ваздушним борбама, 5 оборено противавионском артиљеријом, а остало уништено на земљи. У исто време изгубили смо 14 сопствених апарата.

Ваздушне снаге генерала авијације Лера имале су великог успеха приликом борби против непријатељских бродова у грчким водама, где су се нарочито истакле.

Извештај Италијанске врховне команде

Рим, 23 априла

ДНБ јавља:

Врховна команда италијанске војске јавља:

Наше трупе су све до тренутка капитулације грчке војске у Епиру и Македонији наставиле победоносно напредовање на непријатељској територији и поред огорченог отпора заплениле оружје, материјал и заробљенике. Ваздушне формације напале су грчке бродове у Канаду Санта Маура. Један брод од 2.000 бруто регистарских тона и две велике једрилице потопљене су, једна подморница и неколико непријатељских бродова оштећена.

У истом делу Средоземног Мора један наш торпедни авион потопио је 21 априла један брод од 8.000 бруто рег. тона из једног јаког осигураног конвоја. У ноћи пред 22 април бомбардовали су авиони немачког ваздухопловног корпуса војне циљеве хидроавионске базе на Малти.

У Северној Африци покушао је опкољени непријатељ у Тобруку наново да врши испале, који су одбијени од италијанских и немачких трупа. Неколико британских оклопних кола је разорено и оружје и материјал запленио. Енглески авиони покушали су летети преко неколико места Киренајке. Један непријатељски авион је оборен. У Источној Африци одбијен је наново од наших трупа један непријатељски напад у области Десија.

Рајтер о „грчком паклу“

Берлин, 23 априла.

ДНБ јавља:

Донесик Рајтера из Атине Едвард Гвард јавља да су енглеске трупе у Грчкој пролазиле кроз истински пакао, који им је свакодневно приређивао немачко ваздухопловство. У групама од по 27 авиона нападали су непријатељски авиони без прекида енглеске трупе у повлачењу. Аустралијанци нису могли ништа учинити под непрестаним нападима немачких Штука.

Гроф Ђано код г. Хитлера и г. Рибентропа

Беч, 23 априла

ДНБ јавља:

Вођа Рајха примио је 20 априла приликом кратке посете у Бечу италијанског министра спољних послова грофа Ђана у присуству фон Рибентропа. Гроф Ђано је држао разговоре одлучно и јасно.

Проглас за заузету југословенску територију

Најважнија објава која је истакнута у Београду 14. о. м.

На основу пуномоћија, издатог ми од стране вође Рајха и Врховног заповедника немачке оружане силе, наређујем следеће:

I. Немачка војска обезбеђује потпуну личну безбедност и живот становништва. Спокојни и мирни становници немају се чега бојати.

II. Насиља и дела саботаже биће најстроже кажњена. За дело саботаже сматра се свака повреда или одузимање производа жетве, важна са војног гледишта, спремане хране, инсталације сваког вида као и цепање и вребање залеђених објела. Под нарочитом заштитом немачке војске су бараже, водне, гасне и електричне инсталације, као и уметничка блага.

III. Сви прибори за радио-емисије, укључујући ту и аматерске емисионе станице, као и сви спроводници електричне струје, батерије и акумулаторе, морају се предати неодложно надлежним војним властима код најближе месне немачке командатуре.

Нарочитим огласом наређује се предаја ватрених оружја као и свих бојних средстава.

Претседници општина су одговорни за тачно извршење ове објаве.

IV. Војни суд кажњава следећа дела:

1. Неизвршење обавезе о предаји апарата за радио емисије, као и наредбе о предаји ватреног оружја и других ратних оруђа.

2. Свако помагање лица, која нису немачка, а налазе се у окупираној области.

3. Свако помагање бекства грађанских лица у неокупираној области.

4. Свако предавање извештаја лицима или властима ван окупиране области, која наносе штету немачкој војној сили и Рајху.

5. Свако општење са ратним заробљеницима.

6. Свака увреда немачке војне силе и њених заповедника.

7. Скупљање на улици, делење летака, приређивање јавних скупова и поворки, који нису претходно одобрени од немачког команданта, као и свака друга противнемачка манифестација.

8. Потстрекавање на обуставу рада, злостављање обустава рада, штрајк и затварање предузећа.

V. Државне и општинске власти, полиција и школе, треба и даље да раде. Оне тиме служе сопственом становништву. Њихови шефови одговорни су за лојално држање према окупаторским властима. Они који су упуслени у јавној служби примају и даље досадашње припадности.

VI. Сва занатска предузећа, трговачке радње и банке морају бити отворене у интересу становништва. Безразложно затварање радњи забрањено је.

VII. У интересу уредног и равномерно снабдевања становништва забрањује се свако нагомиланање робе за дневну потребу (свако прекомерно стварање резерви). Нагомиланање може се сматрати саботажом.

Саобраћај потребан за дневну животну потребу грађанског становништва, нарочито пак лични саобраћај, уколико то допуштају војне прилике, неће бити отежан.

Произвођачи и трговци имају и даље робу за дневну употребу стављати на расположење.

VIII. Забрањено је повисише цене и смањење сваке врсте надница које су постојале на дан окупације, уколико изузеци нису посебно дозвољени.

IX. Немачка и домаћа валута обавезно се морају примати. Обрачунски курс износи 100 динара = 5 рајхсмарка. Казниће се сваки други обрачунски курс.

Законска сретства плаћања се поред југословенских платних средстава, немачки бонови и кованице Рајхскредиткасе.

Поред тога дозвољени су у платном промету немачки ситни новци од 1 и 2 пфенига као и 1, 2, 5 и 10 Рајхспфенига или немачких пфенига. У окупираној области нису законска платна сретства рајхсбанкноте, рентенпфениг у вредности од 50 рајхспфенига, који важе у Немачком Рајху. Они због тога не смеју доћи у саобраћај нити могу бити примани.

X. Немачки војници и држављани Рајха плаћаће у готову своје куповине и наручени рад. Трупа, уместо плаћања у готову, издаваће признанице за извршени посао. Главкомандујући немачке војске.

Наредба команданта немачких трупа у Београду

За тешке последице које има да сноси београдско становништво немачки народ и његова војска нису одговорни. Одговорна је једино садашња српска влада. Ипак ће немачке оружане силе учинити све да уклоне беду која сада притискује грађанство овога града, а коју нису оне проузроковале.

Стога се тражи од целокупног грађанства града Београда да суделује на овом послу. Све потребне мере, које служе реду и миру, као и оне којима је циљ да се вапостави електрична енергија и водовод брижљиво су проучене од стране немачких војних власти.

За спровођење смиривања као и за спречавање изгрета наређује се следеће:

1. — Све ватрено оружје (укључиво ловачко оружје) као и муниција, ручне гранате и експлозив морају се предавати властима. Ово предавање оружја мора се извршити до 16. априла у 12 часова у граду или на једном од ових пет места.

1. У подруму хотела „Балкан“ на Теразијама (улаз из Призревске улице);

2. У пећини на „Ташмајдану“;

3. У кафани „Мостар“;

4. У основној школи „Војислава Илића“ и

5. На општинском имању „Пиомир“.

Ловачко оружје мора се предавати у истом року са назначењем имена, занимања и стана власниковог.

Од овога се изузима оружје које служи као успомена, а не може се употребити.

Ко и поред овог прописа буде поседовао ватрено оружје, муницију, бомбе, експлозив или ма која ратна сретства и опрему, биће кажњен смрћу, а у лакшим случајевима робијом или затвором.

2. Становницима Београда забрањује се кретање улицама у међувремену од 19 сати навече до 5 сати ујутру (по немачком времену).

Лекари и слич. професије добиће за китне случајеве нарочиту нумерисану дозволу од Претседника Општине, на којој ће се налазити и службени печат Општине.

3. Присвајање туђе имовине, без обзира да ли она потиче од пролазно незаштићене приватне својине или јавног добра казниће се смрћу.

Командант немачких трупа у Београду

Јучерашња наредба

У ноћи између 20 и 21 априла се гађало из кућа на ноћне патроле, које грађанство штите од разбојништва и плаћаке.

Овај нечувени напад на Немачку војску присиљава да се примене најоштрије мере:

1) Патроле имају наређење да на овакве кукавичке нападе одговоре са тешким оружјем.

2) Задржавати таоци биће стрељани, а свако сличан случај поновити.

Проглас в. д. претседника града Београда Београђанима

На дан уласка немачке војске

БЕОГРАЂАНИ!

Јуче 12 априла 1941 год. после подне Немачка војска ушла је у Београд.

Тога дана у 5 часова после подне предао сам Општину града Београда према добивеном наређењу Команданта места пуковника Тусену.

Командант места наредио ми је да осигурам мир, ред и безбедност. Ја сам дао реч да ће мир, ред и безбедност у Београду бити осигурани. Одмах сам створио наоружану грађанску стражу, која је још синоћ почела патролирати по граду. Ову стражу организоваћу како треба да би она могла у потпуности одржати мир, ред и безбедност у Београду.

Командант места изразио је жељу, да ја и даље водим Општину и обављам све функције претседника Општине.

Ову тешку дужност примио сам уверен, да ће ми сваки становник града пружити помоћ, која се буде тражила за испуњење овог задатка.

БЕОГРАЂАНИ!

Командант места изјавио ми је да ће се Немачка војска најкоректније понашати према грађанству, али је тражио да грађанство безусловно испуњава његове наредбе и наређења Претседника општине.

Позивам вас све од реда да се и ви лојално и коректно понашате према немачким војницима и да испуњавате све наредбе команданта места и наређења Претседника општине.

Сваки изгред и инцидент биће строго кажњен по војним законима.

Кретање улицама допуштено је од 5 часова изјутра до 19 часова увече. Ноћу је допуштено кретање само наоружаној грађанској стражи која одржава мир, ред и безбедност као и службеним лицима, која имају на левој руци одређену ознаку.

Данаас се Општина са Ташмајданом, из пећине и склоништа Прве женске гимназије, враћа у своју зграду у Узун Мирковој улици бр. 1 где ће наставити свој даљи рад. БЕОГРАЂАНИ, будите свесни времена и околности у којима живимо и предајте се својим редовним пословима, мирно и пријезно, како би одржали себе и своје породице.

Општина града Београда учиниће са своје стране све што је у њеној моћи да задовољи ваше најпрече потребе: исхрану, здравље и сигурност.

Бр. 44

13 априла 1941 год.

Београд

В. д. Претседника,

Општине града Београда

Иван М. Милићевић

Још једна наредба в. д. претседника општине

Све зграде за становање морају имати у року од 24 часа ископане нужничке јаме у својим дворшћима пред баштама или ако то не постоји у својим подрумима. Јаме ископати тако да се после тродневне употребе затрпавају, дезинфикују и нове копају за употребу. Немачке војне власти контролисаће ову наредбу и најстроже ће кажњавати власнике зграда за неизвршење ове наредбе.

Клозети, који су у вези са водоводом не смеју се употребљавати јер је водовод оштећен и измет ће се разливати по улицама, и тиме нанети огромну опасност од инфекција за грађанство.

Дезинфекцију измета вршити кречном водом и то тако да на један део креча дође три дела воде.

Општина ће са своје стране одмах преко Техничке дирекције предузимати најхитније копање јавних клозета.

В. д. Претседника
Општине града Београда
Ив. Милићевић, с. р.

Из медицине

Шта треба знати о трбушном тифусу

У ратно доба обично се појављују разне болести. Због тога је потребно предузети низ претходних мера, како би се становништво сачувало од заразе и болести.

Овога пута скрећуемо пажњу нарочито на заразну болест тифус.

Болест почиње постепеном малаксаошћу, боловима у ногама, губитком апетита, крвављењем из носа и несвестицом. Појављује се грозница, главобоља, жутица и ушима и пролив. Језик је бео и нечиш, сем на ивицама. Затим на трбуху избија розеола величине сочива, која ишчезава под притиском прстију. Столица је житка и заударна, јављају се болови у трбуху, нарочито с десне стране. Малаксалост постаје све већа, а температура је увек на истом нивоу.

Када болест попусти, температура почиње да постепено опада. Болест траје обично три недеље. Трећа недеља је најопаснија.

Тифусна клица доспева у здрав организм најчешће зараженом водом, храном која није чисто приправљена. Нарочито млеко и млечни производи, ако нису у чистим судовима спремљени и на чистим местима чувани, могу да буду опасни с обзиром на заразу тифусним бактеријама. Јед је исто тако опасан уколико није направљен од чисте воде.

Најчешћи преносници заразе тифуса јесу муце и бече ваши, које преносе клице преко хране или преко одеће.

Најбоља заштита од тифуса је узимање специјалних инјекција. Због тога је потребно обраћати се здравственим установама, болницама, Хигијенском заводу, Црвеном крсту и тако даље, који су отпочели рад. После пријема поменутих инјекција постоји сигурност против заразног тифусног оболења бар за два до три месеца.

Поред ових инјекција важно је обраћати пажњу на личну чистоћу (прање руку) и на чистоћу намирница, нарочито оних, које се једу пресне (салате, воће). Зато се препоручује јести само кувано воће и поврће, као што и вода треба да буде прекувана.

Уколико није могуће питати лекара за савет, потребно је предузети лечење на овај начин: Болесник треба да остане у постељи у потпуном миру. Потребно је да болесник у постељи често мења положај. Храна мора бити лака, кашаста: млеко, брашно, грис, двопек, бутер, као и сокови од воћа.

Болесник који добије крвављење из црева не сме се купати. Препоручује се умтавање у ланене маршаве, који су добро наквашени водом од 15 до 17 степени Целзија. После тога, потребно је добро истрљати тело. Кеус са ледом треба ставити на главу. Уколико и срце почне да слаби, употребити кафу, чај и камфорно уље. Ако се појави и јака трбушна надућеност треба ставити кеус с ледом или гумену цев у дебело црево. Др.

Позив Уније за заштиту деце

Унија за заштиту деце позива све добре људе да је помогну у њеном старану о пашој деци, на тај начин што ће давати прилоге у новцу, одељу, намирницама и другим стварима потребним за децу и деће установе, и што ће, коме је год могуће, да прими по једно дете без родитеља или пострадалих родитеља на најдужиње, било у свом дому, или да за њега подноси трошкове у домовима и децим колонијама.

Сна ближа обавештења се дају и прилоге прималу у канцеларији Уније — Кнез Михаилова 33/1 и у Узунмирковој улици, у згради Београд општине — у канцеларији Америчког црвеног крста.

Становницима Србије

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Као војни заповедник у Србији, преузима са данашњим даном управу у земљи. Ко се мојим заповестима не покорава, врши саботажу или друга кривична дела, поступиће се са њим по ратно-војном закону.

Ко се придржава прописа и ради свој посао, нема чега да се плаши. Тиме ће самом себи и својој земљи користити.

Београд
22 априла 1941 године
ФЕРСТЕР,
ваздухопловни генерал

Снабдевање Београда хлебом

Једна од првих брига Градског поглаварства у овим данима јесте да се по стара за правилну исхрану становништва. Прекршот Огласа за исхрану поглаварства је већ предузело извесне мере да се исхрана Београђана обезбеди.

Општински органи пописали су све пекарске радње које нису много оштећене и које се за рад лако могу оспособити. Низ тих хлебарница, у разним деловима града, већ су почеле да раде и из њих се грађани снабдевају хлебом. Хлебарски мајстори свакодневно се јављају општинској канцеларији у Космајској улици, број 47, где им се додељују слободне хлебарске радње и саопштавају им се услови под којима ће радити.

Отсек за исхрану дели хлебарима и брашно којим располаже. Према капацитету појединих хлебарница и најужнијој потреби краја у коме се хлебарница налази одређује се и количина брашна које се продаје ради израде хлеба.

Градско поглаварство је прописало да се од брашна које оно уступа хлебарима може израђивати и пећи само чист хлеб, т.ј. без икакве мешавине с другим брашном.

Одређене су и цене хлеба. Бели хлеб продаје се по 5 динара килограм, црни по 4,50, а кукурузни по 4 динара.

Никаква дукузана печива не смеју се израђивати. Не сме се пећи ни буреке.

Хлеб се мора арањивати тако да неће издати одговарајућим условима. Мора се мерити тачно и продавати по ценама које су одређене.

Сваки прекршај ове наредбе повлачи губитак права на даљи рад. Хлебарница ће се у том случају предавати другом лицу на употребу.

Задатак „Општинских новина“

Београдска општина преузела је на себе многе тешке дужности. Београду треба обезбедити воду, храну, светлост и саобраћај.

Али у исто време ваљало је наћи могућности да се београдском становништву што брже доставе наредбе власти, да се у што већем броју примерака отштампашу разна хигијенска упутства и савети, да се саопште вести и најзад да се помогне грађанима који се распитују за своје за које још ништа нису сазнали.

Тих дужности примиле су се „Општинске новине“, које ће отада по могућству излазити свакодневно трудећи се да што више користе своје граду и својим суграђанима. У уредништву су запослени професионални новинари из више београдских редакција и новинарских установа, а и стручњаци (лекари, инжењери итд.) позвани су на сарадњу.

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ
ПРИМАЈУ ОГЛАСЕ У СВОЈОЈ АДМИНИСТРАЦИЈИ:
 КНЕГИЊЕ ОЛГЕ 21
 (штампарија ГРЕГОРИЋ)

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Немачка и Италија признале су самосталност Хрватске

Телеграми г.г. Хитлера и Мусолинија упућени г. Анту Павелићу

Берлин, 24 априла

ДНБ јавља: Новосостављена хрватска национална влада у Загребу упутила је телеграм г. др. Анта Павелића и генерала г. Кватерника Војни Немачког Рајха, у коме је прогласила Хрватска самосталном државом и замолила признање самосталне хрватске државе од стране Немачког Рајха.

Вођа Рајха одговорио је следећим телеграмом: „Др. Анту Павелићу, Загреб. — Захваљујем вам на вашем телеграму и телеграму генерала Кватерника у коме сте ми доставили жељу хрватског народа — прокламацију слободне хрватске државе и молбу за признање самосталне Хрватске од стране Немачког Рајха. Необично се радујем и чини ми задовољство у овоме часу у коме хрватски народ победоносним наступањем трупа сила осовине долази до своје дуго очекиване слободне државе од стране Немачког Рајха. Немачка влада спорузмеће се до циње о границама нове државе са националном хрватском владом. Моје најбоље

жеље вама и за будућност хрватског народа.

Адолф Хитлер“.

Г. Мусолинију је исто тако упућен телеграм г. Анта Павелића исте садржине као и Војни Рајха са молбом за признање слободне хрватске државе од стране Италије. На телеграм је дошао следећи одговор:

„Др. Анту Павелићу, Загреб. — Примљено сам телеграм у коме ми јављате да је, по жељи хрватског народа, проглашена самостална хрватска држава и у коме се моли признање слободне хрватске државе од стране фашистичке Италије. Поздрављам с највећим задовољством нову Хрватску, која је добила дуго очекивану слободу, пошто су силе осовине уништиле вештачки састављену југословенску државу. Радујем се што вам могу израћи признање слободне хрватске државе од стране фашистичке владе која ће се споразумети с националном хрватском владом о границама нове државе, којој италијански народ жели сваку срећу.

Бенито Мусолини“.

Први посланик Немачког Рајха у Загребу

Загреб, 23 априла

ДНБ јавља: Новоименовани немачки посланик у Загребу виши вођ заштитних одреда Каше предао је државном поглавару Хрватске др. Анту Павелићу по свечаном церемонијалу своја акредитивна писма.

Немачки посланик рекао је у своме говору да данас живимо у велико доба, чији ће догађаји бити одлучујући за нова столета. Са гемијалношћу великог државника ствара Вођа Немачког Рајха у заједници са Дучеом Италијанске Империје догађаје овога доба.

„Силе осовине“ — казао је нови посланик — „испуњене су жељом да народима Европе обезбеде бољи животни поредак и даље су помоћу својих трупа хрватском народу основицу за сопствену и независну изградњу државе. Извесно је да ће храбри хрватски народ, чији је исто-

рија пуна дивних примера, створити нов живот под великим законима нове Европе.“

На говор немачког посланика одговорио је државни поглавар Хрватске др. Павелић да наменоване првог посланика великог Немачког Рајха код хрватске владе нарочито поздравља и са благодарношћу и радошћу прима акредитивна писма.

„Хрватски народ и ја“ — рекао је он — „држимо већ дуго година са дубоком вером и поверењем велико дело новог уређења Европе и били смо уверени, да ће у овом новом поретку и хрватски народ у целом свету своје историјске мисије наћи своје место и свој национални животни простор.“

Државни поглавар др. Павелић завршио је свој говор следећим речима: „Свемогући нека благослови велико дело Вође и немачког народа.“

Грчки краљ на Криту

Рим, 23 априла

ДНБ јавља: Према извештајима листова, грчки краљ Ђорђе с престолонаследником Павлом побегао је из Атине и упутио се прво на Крит.

Лондонски «Тајмс» о рату на Балкану

Њујорк, 23 априла

ДНБ јавља: „Лондонски «Тајмс»“ пише на основу извештаја „Њујорк поста“ да на Балкану нема наде да ће британске трупе имати предах, нити да би Немци у Грчкој могли бити задржани. Немачки бомбардери и борбене машине у ниском лету гоне стално британске трупе и транспорте. Енглези немају довољног апарата да би се свуда појавили.

Аргентина жели да остане неутрална

Буенос Ајрес, 23 априла

ДНБ јавља: Аргентински потпреседник г. Кастиљо изјавио је једном претставнику великог дневног листа „Разон“ да Аргентина и сада и раније жели да остане неутрална.

Изгубљена енглеска подморница

Берлин, 23 априла

ДНБ јавља: Британски адмиралитет јавио је да је изгубљена једна енглеска подморница. Ради се о подморници „Минотри“ од 600 тона, која је пуштена у море 1934 године.

Говор г. Веувуда

Стокхолм, 23 априла

ДНБ јавља: Енглески „раднички“ вођа и сарадник Черчиллов г. Веувуд говорио је о „Веру у слободу“. Том приликом он се осврнуо на све чешића пребивања која се чине у целом свету да Велика Британија нема савести и да пушта да се други за њу боре. У недостатку сваког противдоказа, изјавио је он, да је то бесмислица, пошто је садашњи рат пут натраг ка регији.

Британски бродови пуцају на америчке бродове

Њујорк, 23 априла

ДНБ јавља: Путници са америчког брода „Сиднеја“ изјавили су приликом доласка у њујоршку луку да су два британска ратна брода 320 миља од португалске обале испалила 3 метка испред брода. Међу путницима настала је паника, јер су се уплашили да их је напао један немачки брод. Трећи метак пао је свега 20 метара испред брода. Један британски ратни брод потом је приликом омогућио даљи пут.

Одјек догађаја на Балкану

Њујорк, 23 априла

ДНБ јавља: „Ајгед прес“ јавља из Лондона да опшним политичким круговима страдао би енглески пораз на Балкану јер би имају неповољне реперкусије у Америци с обзиром на упућивање помоћи Г. Рузвелт није одговорио на питање које му је у таквој ситуацији.

Лондон о повлачењу енглеских и грчких трупа

Стокхолм, 23 априла

ДНБ јавља: И данас, у среду, лондонска званична места дрско и неодољиво настављају своју пропаганду лажима и измишљама о ситуацији на грчком бојишту. Тако лондонска обавештајна служба помиње опет успешно повлачење британских и грчких трупа на једну нову одбрамбену линију која је за кратко време добро утврђена. Незадрживо настојање Британаца да стигну до својих бродова слави се као „извајерена тактика одуговлачења“, а истовремено опет се подређува прича о „нарочитим немачким губицима“.

У арапској обавештајној служби из Лондона речено је да се црвенске реке од крви немачких војника.

Влада Ирака поводом искрцавања енглеских трупа у Басри

Берлин, 23 априла

ДНБ јавља: Ирачка влада дала је данас следеће званично саопштење поводом искрцавања енглеских трупа у Басри:

„Енглеска влада тражила је дозволу за пропуст за извесне делове трупа у сагласности са енглеско-ирачким уговором. Већ 21 јуна 1940 обе стране су предузеле мере за олакшање пролаза трупа кроз Ирак. Према томе искрцање су се извесне енглеске војне снаге 17 и 18 априла у Басри, а на основу уговора. У вези с тиме може се истаћи, да су коментари извесних страних радиостаница потпуно неосновани. Влада Ирака бди над правима Краљевине и над суверенитетом нације. Она неће дозволити да она буде ма на какав начин поврћена.“

Јевреји снабдевају Лондон и себе

Њујорк, 23 априла

ДНБ јавља: „Асошијетед прес“ јавља да је британско министарство исхране ставило у задатак јеврејској фирми „Цајон и комп.“ да преузме снабдевање целокупног лондонског становништва за случај да пропалду све друге могућности снабдевања храном у граду на Темзи довољном количином намирница. Треба да се издају карте којима ће се у нужди омогућити право на добијање једног obroка.

У Бирмингем треба да стигне идуће недеље једна покретна кухиња да исхранује сиромашно становништво.

Криза у Аустралији

Њујорк, 23 априла

ДНБ јавља: „Асошијетед прес“ јавља из Сиднеја да се у тамошњим политичким круговима страхује да ће тежак положај аустралијских трупа у Грчкој ускоро изазвати политичку кризу у Аустралији.

Полиција у Енглеској мора да штити мале поште

Стокхолм, 23 априла

ДНБ јавља: Енглеска влада примерила је како делује лондонски „Дејан Мирор“, да ли тек генерални директор пошта организује нарочиту полицијску трупу за заштиту малих пошта од плаћке. Упркос свих настојања британске полиције, лондонско подзеље и даље плаћка транспорте намирница.

После великог земљотреса у Мексику

Берлин, 24 априла

ДНБ јавља: Приликом великог земљотреса који се десило у Мексику тешко је оштећена престоница. Уништен је један град који је имао 22.000 становника. У вези с овом катастрофом избили су велики земљотреси.

Из дана у дан

Сваког јутра прича

Београдске вести

СЛУЖБА ЗАЈЕДНИЦИ

Учим са својим сином

Цене намирница на београдским пијацама

У озбиљним временима као што је садашње, више по икад сваки појединац може да покаже своју човечанску и национално вредност само заборавом личних користи и готовошћу за службу заједници. Правило је без изузетка и развојчарати се могу само они који о њему не воде никаква рачуна.

Служити заједници — то је, пре свега радити. Рад је увек лек. У невољи он је вероватно чак једини поуздан лек. Никаквој себичности не сме и не може да буде места. Прошла су времена за саможивце. Најмање животних могућности, ако их уопште буде било, остаје за њих. Само они који су испунили свешћу о служби заједници могу имати реч. А та реч је сада свега једна: рад.

Кажњива несавесност

Преузимајући управу у своје руке немачке војне власти су прописале да све цене намирница и остале робе остану исте које су биле и до објаве рата, 6. априла ове године.

Иако је наређења јасна и изрична, ипак се, на жалост, налази несавесних појединаца који пронађу могућност да се о њу оглуше. Путевима и начинима на који то чине такви су да не могу остати тајна ни да кога, па разуме се ни за власти које су позване да о томе воде рачуна.

Ако несавесни спекуланти верују да су толико вешти и лукави да ће сваког измудрити, онда су у основи ипак наивни. За свако повишење цена, за сваку спекулацију, за свако искоришћење слабљих и потребних, казне ће бити такве да ће служити за пример. Њихов смисао за несавесне спекуланте сводиће се само на једно: да је боље, и јединије, бити лојалан и поштовати наређење.

Мали савети

Перите руке и не рукујте се!

Многи су послушали савете лекара и кувају воду и то је врло паметно као предохрани против тифуса и других зараза. Наш лекар даваће вам у сваком броју стручне савете о хигијени и чувању од болести, али ми вам сада скрећемо пажњу да је исто онолико важно колико кување воде и то да суву храну узимате чистим, добро опраним, по могућству и дезинфикованим рукама. Исто тако избегавајте да се љубите, па и рукујете. Постарајте се да за дезинфекцију руку набавите алкохол, лизол, карбол или хиперманган.

БОМБЕ НА УЛИЦИ

Око неексплодираних бомби, које војне власти још нису учиниле безопасним, подигнуте су оградне или је тај простор иначе обележен као опасан. Старији пазе на та места и не приближавају им се, али многа деца безбрижно се играју око тих опасних простора, па чак и прегрчављују преко неког испуцаног и набрчавлог тротоара. Родитељи, упозорите своју децу на опасност која одата према!

УМЕСТО ЦВЕЋА ПОВРЂЕ

Лепо је, нема сумње, имати цвећа по баштама. Међутим, има времена када је корисно важије од лепог. Рат је такво време. Београд не располаже са много слободних земљишта, али ипак по кућним баштама и двориштима може се наћи која леја да се ту посади и посеје корисно поврће. Треба уосталом искористити сваки метар у својим дворишту. Место шебоја и зумбула, лене чике и перунике, дана и ноћи и другог шареног цвећа, негујте кромпир и шаргарепу, пасуљ, парадајз и салату. Све ће то добро доћи нама и вашој породици.

СПАЉУЈТЕ ОТПАТКЕ

Данас када је отежана служба чишћења града, гледајте да што мање отпада бацате на ћурнице. Све што се може од смељашта спалити, сгарити у својем штедњаку. На тај начин не само да ће општини олакшати извошење ћурница из вашег дворишта, где би се оно задржало можда више дана и кужило ваздух, него ће на тај начин допринети и хигијени своје куће и околине.

СВАКО ТРЕБА ДА ЧИСТИ ИСПРЕД СВОЈЕ КУЋЕ

Општина је већ позвала грађане да свако чисти испред своје куће, како тротоар, тако и половину коловоза испред тротоара. О тротоарима и коловозима испред јавних зграда, паркова и тако даље бригуће се општински радници. Тако с мало труда, али заједничког (благословне многе ручице!), моћи ће да се Београд одржава у чистоћи. Општина, иако улаже највеће напоре, не може да стигне на све стране, и грађани ће свако разумети што се она морала на њих да обрати у овоме случају. То је у интересу свакога појединца и целе заједнице.

Сада у дане када школе још не раде, многи родитељи, да им деца не би данубила, понављају са својим малишанима њихове старе задатке и задају им нове лекције. Није то увек лако ни за родитеље. Али у тој њиховој муци, има и веселих момената. Ево, и ова прича актуелна је по време, те њоме отварамо серију приповедака, којима ће бити циљ да лаким и занимљивим штивом забаве наше читаоце.

— „Када у девет пећи за пет и по дана изгори дванаест кубних метара дрва, за колико дана девет кубних метара дрва изгори у дванаест пећи?“

— „Када у девет пећи...“

Седим за својим писаћим столом, читајући неки чланак у новинама. Узалудно се трудим да усретредим своју пажњу, до мога ува престано допире из побочне собе: „Када у девет пећи...“ Та, до ђавола, шта је с тим пећима? Морам већ једном да видим.

Мој синчић Габи седи погнут над сто и укочено гледа у државу од пера. Ја се правим да сам у собу због нечега другог ушао, те починем реносно да претурам по полици. Габи кришом овда-онда баца погледе на мене. Набирам чело, као да сам се тобож предао неким важним мислима, и не осврћем се на њега. Али осећам како ме он посматра. Међутим, непрестано у себи понављам: Када у девет букава дванаест кубних пећи... до ђавола, како му оно беше?

Расејано проћем покрај Габија и застањем, као да сам га тек у томе тренутку сназио.

— Шта је, сине? Учимо ли?

Кутови Габијевих усана развлаче се наизма.

— Татице...
— Шта је?
— Ја овај задатак не схватам.
— Не схваташ? Габи! Како можеш тако што да кажеш? Зар ти то нису објаснили у школи?
— Јесу, али...
Накашљем се, а потом му оштро реком:

— А шта ти, дакле, не разумеш?

Габи се тргне и, одахнув, као да му се неки сини терет свалио са груди, журно ми рекне:

— Видиш, татице, када у девет пећи дванаест кубних метара дрва изгори за пет и по дана...
— Ја љутило прекинем:
— Тандарабро! Говори јасније! Тако се не може логички мислити. Понови све још једном мирно и лагано, па ћу ја видети! Стани, да седнем крај тебе и ја!

Габи се чило и весело помаче у страну. Он мисли да ја не запаљам како он сада све сваљује на мене. Не зна, нити наравно може знати да сам се и ја једном, пре двадесет и више година, исто тако чило и весело помачао у страну и да је мој отац исто као и ја, с истим важним лицем седео уз мене као и ја ово сада уз њега. Али, што је најжасније у свему овоме — синило је је сећању као муња — и тада је било разговора о истом том примеру... о буквеним дрвима у пећима! Господо Боже! И у то време то сам скоро схватао, али, на жалост, одола сам све заборавно.

Тих дугих двадесет и неколико година утонуло је ни у шта. Како ли му беше оно?

— Видиш, Габи — велим му ја стрљиво — човек не мисли устима, него мозгом. Шта је теби, уопште, нејасно у таквом нечем простом? Та све је то тако разговешто и јасно као сунце. Тако што разумеш и ђак из првога разреда, ако само пажљиво поразмисли. Види, сине, ту се, зар не, каже како у девет пећи за пет дана изгори толико и толико буквених дрва. Дакле, шта ти ту не разумеш?

— Разумем ја то, татице, али само не разумем да ли је прва сразмера обрнута а друга права, или да је прва права а друга обрнута, или да ли су обе праве или обе обрнуте.

Осећам како ми се коса диже узд. До ђавола! Шта тај деран ту буца? Шта љуцају те проклете праве и обрнуте сразмере? Како да ја то брзо докучим?

Начиним се љут и викнем Габију:

— Габи, ти и опет много товрљаш. Тако нећеш ништа учинити. Човек треба да мозгом... Шта значи то, да ли је обрнута или права или права или обрнута? То је да човек просто из коже искочи!

Габи се задовољно крехељи.

— Не смеј се то! Мучиш ме ту, да и ја морам с тобом заједно да учим. То је стога што ти у школи не пазиш... Ти, како ми се чини, уопште и не знаш шта је то сразмера?

— Знам, татице! Сразмера... сразмера... је једначина између двеју једнаких размера...

Пребацим руке преко затпака.

— О свети Софроније! Та знао сам ја то. Четрнаест ти је већ година, каипане један, а још не знаш шта је то сразмера! Кутови Габијевих усана и опет се развлаче на ниже.

— Дакле, шта је она?
— Шта је она?
— Гле ти њега, сома божјег! Одмах да си узео књигу и прочитао тридесет пута. Иначе!...

Габи журно и узбуњено прелистава своју књигу. Потом почне да чита.

— Једначина између двеју једнаких размера назива се сразмера. У свакој сразмери производ спољашњих чланова једнак је с производом унутрашњих чланова... Да, татице, али која су ту два унутрашња члана? Да ли запремина буквених дрва и број дана, или број пећи и запремина буквених дрва?

— Ти си и опет све смешао! Дај ми овамо ту књигу! — И онда почнем мирно и отечно: — Видиш, Габи, не буди тако смушен. Све је то јасно као дан. Погледај само како је просто... Дакле, пази... Овде се, је ли, вели да у девет пећи толико и толико изгори дана. Када, дакле, толико и толико буквених дрва изгори за девет дана, онда је јасно, зар не, да за дванаест дана неће изгорети толико и толико, него...
— Да, татице, то разумем, али сразмера...

Обузе ме бес.

— Не упадај ми непрестано у реч! Тако нећеш никада ништа разумети! Када за девет дана изгори толико и толико, за дванаест дана, рецимо, изгореће толико и толико више. Али, ипак то није више, пошто не гори девет, него дванаест пећи, те према томе изгореће толико и толико мање... али не, већ ми се завртео мозак, ипак ће бити више, а не мање... ту је сразмера... сразмера...
Наједаред ми у мозгу синило нешто као муња. Постање ми јасно оно што је двадесет и неколико година кућало у мојој свести: нема сумње, тада, у то време, ни мој отац није појмао тај задатак. Крадом посматрам Габија. Он је, за то време, отворио своју Историју и с највећим уживањем посматрао једну слику која приказује Сибињанин Јанка како гони два Турчина.

Распалим му шамарчину, од које се соба разлеже.

— Наравно! Ја да будем толико глуп да се ту с тобом мучим, а ти да ме и не зарезујеш!

Габи дречи, јаче него што су морала дречати она два Јанка Турчина.

Устанем чисто лакиво него што сам био. Нејасно се опомињем да је и мој тата мени тада чило и радосно распалио исти такав шамар, и, као у магли, гледам лик свога оца, који ми главом одобрава, као да би да ми рекне: — Предај та даље своје сину, ја сам своје учинио. —

Потом он лагано одлази, с рукама у џеповима, своје троубу, где је време за које пламен сгаро девет кубних метара дрва једнако времену за које сгаро светлост живота једнога шездесетогодишњег или седамдесетогодишњег човека.

Фријеш Каринти

За крајеве који немају воде

Снабдевање водом у Београду отежано је. Док доводов не буде оправљен, становништво у оним деловима вароши који су без воде треба да штеди воду и да не пропуста ниједну могућност да се водом снабде. Грађани треба да скупљају кишницу. Затворене олуке треба отворати и, за време кише, пушити кишницом све слободне судове. Кишница се може употребити не само за умивање већ и за кување, па, у нужди, и за пиће, али само добро прокувани.

Стање на београдским пијацама, како у погледу намирница, тако и у погледу цене намирница, постепено се нормализује, тако да у најскорије време треба очекивати да ће све животне потребе углавном моћи бити задовољене.

Истина, још се примећује извештај застој у погледу довоза појединих намирница. Млека и јаја нема много. Мласти је било до недавно, али се сада може теже наћи. Осећа се несташница у свињетини и јагњетини, док говеђине има у довољним количинама, и продаје се по 20 до 24 динара по килограму. Јуче је било на појединим пијацама и нешто рибе. Шаран се продавао 30 динара по килограму.

Међутим, како крајем овог месеца и почетком идучег наизлаз сезона поврћа, очекује се довоз развог зеља за варива у све већим количинама. Још и сада може се поврће куповати на београдским пијацама по релативно ниским ценама. Спанаћа има врло много, и док се ујутру цени 4 динара по килограму, пред подне цена пада. Остале цене поврћу креху се овако:

Кромпир: стари 4—5 д., млади 9 д.; стари лук: бели 10—15 д., црни 4—5 д.; салата до 1.50 д. по главици; кесо купус 5 д.; пасуљ 6—10 д.; зелен 2 динара веза; келераба 4 д.; ротквице 2.50 динара веза.

По месарницама има нешто мало суве сланине, која се продаје по 50 динара по килограму.

Има доста сувих шљива, лешника и сувог грожђа.

ДОЗВОЛЕ ЗА НАСТАВЉАЊЕ ТРГОВАЧКИХ И ЗАНАТСКИХ РАДЊА

У Београду живот почиње да се нормализује. Ово нормализовање отговара у томе што се отварају замрде трговачке и занатске радње. Већи број неопштећних радња већ послују и у њима се становништво снабдева најнужнијим потребима.

О раду трговачких и занатских радња стара се један посебан одсек Градског поглаварства, који се налази у Дечанској улици број 10.

Засада, трговачке и занатске радње у Београду могу водити само они који су и раније, по Закону о радњама, такве радње водили. Трговци и занатлије који желе да наставе своје радње обраћају се својим професионалним организацијама, којима подноси све податке о себи и својим намештеницима. На основу предлога и потврда сталених удружења општинске власти дају трговцима и занатлијама дозволе за наставање рада.

ОПШТИНСКЕ ЈАВНЕ КУХИЊЕ ЗА НАСИРОМАШНИЈЕ СТАНОВНИШТВО

Отсек за збрињавање сиротиње Градског поглаварства, који се налази у Космајској улици број 47, приступило је припремама за отварање јавних кухиња у свим градским рејонима. Отсек ће отворити десет кухиња у којима ће најсиромашније становништво моћи да се снабдева храном. Ових дана је отворена кухиња у Младонагоричанској улици, али засада из ње се снабдева храном само општинско особље.

БЕОГРАЂАНИ ЧИЈИ СУ СТАНОВИ СРУШЕНИ И ИЗГОРЕЛИ

Становници Београда чији су станови срушени или су изгорели треба да се пријаве отеску социјално-привредне службе у основној школи у Дечанској улици.

Мали огласи помоћу којих ћете сазнати шта је с вашим рођацима

За неколико дана овога заиста муњевитог рата, многи чланови породице изгубили су се један од другог и узалуд се сада распитују код познатих и непознатих за своје миле и драге.

Да би помогле у томе својим суграђанима „Општинске новине“ примаће мале огласе којим се траже обавештења о изгубљеним рођацима.

Те огласе треба стилизовати што краће. На пример:

„Г-ђа Јованка Јовановић моли сваког ко зна где је њена кћи Милица да јој то јави на адресу ту и ту.“

Ове огласе примаће администрација „Општинских новина“, која се налази у улици Книгине Олге 21.